

необхідно проводити огляд місця події. Тому визначення його організаційних і тактичних особливостей у досліджуваній категорії кримінальних проваджень є важливим завданням на сучасному етапі становлення України, особливо в умовах військового часу.

Список використаних джерел:

1. Кобзар О. Ф., Чаплинський К. О. Методика розслідування та попередження кишенькових крадіжок : навч. посібник. Дніпро : Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2017. 161 с.
2. Макаренко Є. І. Розслідування злочинів проти приватної власності : навч. посібник. Дніпропетровськ: Дніпроп. держ. ун-т внутр. справ, 2010. 106 с.
3. Митричев С. П. Общие положения методики расследования отдельных видов преступлений. *Криминалистика и судебная экспертиза*. К.: РИО МВД УССР, 1973. Вып. 10. С. 27-33.
4. Туляков В. А. Виктимология (социальные и криминологические проблемы) / Одесса: Юрид. лит., 2000. 336 с.

Бабенко Владислав Вікторович

ад'юнкт кафедри кримінального процесу та стратегічних розслідувань Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ

ЗМІНА ПОВНОВАЖЕНЬ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ СУБ'ЄКТІВ ЯКИХ ВІДНЕСЕНО ДО СТОРОНИ ОБВИНУВАННЯ

Запровадження правового режиму воєнного стану внесло чимало корективів у розвиток та функціонування правової системи. Окремі норми і положення кодифікованих законів різних галузей права оновилися або були повністю трансформовані під впливом нових викликів. Кримінальне процесуальне законодавство також зазнало змін з огляду на те, що воно регламентує порядок здійснення кримінального судочинства, який передбачає найбільш суворі обмеження прав і свобод людини та громадянина. Такі обмеження найчастіше відбуваються за ініціативи сторони обвинувачення, проте на сьогодні в наукових колах досі не визначеним залишається питання щодо переліку суб'єктів, які до неї належать.

Відповідно до п. 19 ч. 1 ст. 3 Кримінального процесуального кодексу України (далі – КПК України) «...сторони кримінального провадження - з боку обвинувачення: слідчий, дізнавач, керівник органу досудового розслідування, керівник органу дізнання, прокурор, а також потерпілий, його представник та законний представник у випадках, установлених цим Кодексом...» [1]. Разом із конкретизованим визначенням суб'єктів з боку обвинувачення їх належність до сторони обвинувачення підтверджується нормами КПК України, у яких розкриваються повноваження цих суб'єктів. Так, наприклад, у п.п. 1-3 ч. 2 ст. 40 КПК України зазначається, що «слідчий уповноважений розпочинати досудове

розслідування; проводити слідчі (розшукові) дії та негласні слідчі (розшукові) дії; доручати проведення слідчих (розшукових) дій та негласних слідчих (розшукових) дій відповідним оперативним підрозділам...» [1]. Натомість у ст. 1 Інструкції з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України від 06.07.2017 р. №570 серед повноважень слідчого передбачено і проведення всебічного, повного та неупередженого досудового розслідування кримінальних правопорушень, віднесених до підслідності слідчих органів Національної поліції України, у порядку, встановленому КПК України [2]. Наділення слідчого такими повноваження викликає питання і у теоретиків і у практиків, адже зобов'язує по суті представників сторони обвинувачення збирати будь-які докази, навіть ті, що виправдовують особу, яка обвинувачується у вчиненні злочину. Аналогічна ситуація склалася і щодо повноважень дізнавачів, адже відповідно до п. 1 ч. 2 ст. 40-1 КПК України дізнавач уповноважений «починати дізнання за наявності відповідних підстав...» [1], а згідно з Положенням про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції від 20.05.2020 р. № 405 дізнавач уповноважений «забезпечувати повне, усебічне та неупереджене розслідування кримінальних проступків...», що також може поставити під сумнів віднесення його до сторони обвинувачення [3].

До сторони обвинувачення також законодавцем віднесено керівника органу досудового розслідування та керівника органу дізнання, повноваження яких зазначені у наведених вище підзаконних нормативно-правових актах, а також в ст.ст. 39, 39-1 КПК України відповідно.

На відміну від проаналізованих вище суб'єктів серед основних повноважень прокурора визначено підтримку державного обвинувачення в суді, відмову від підтримання державного обвинувачення, його зміни або висунення додаткового обвинувачення згідно з п. 15 ч. 2 ст. 36 КПК України [1]. У Законі України «Про прокуратуру» навіть виділено окрему норму для підкреслення функції обвинувачення прокурора – а саме ст. 22 відповідно до якої «Прокурор підтримує державне обвинувачення в судовому провадженні щодо кримінальних правопорушень, користуючись при цьому правами і виконуючи обов'язки, передбачені [Кримінальним процесуальним кодексом України](#)» [4].

До сторони обвинувачення законодавець також відносить потерпілого, його законного представника та представника, адже початково у визначенні поняття потерпілого закладено, що йому завдано моральної, фізичної або майнової шкоди в залежності від виду особи, яка постраждала (фізична або юридична особа) [1].

Підкреслимо, що основні повноваження проаналізованих суб'єктів суттєво не змінилися в умовах воєнного стану, однак зазнали змін їх повноваження для виконання окремих завдань досудового провадження в залежності від ситуації, яка склалася. В подальших працях вони будуть нами проаналізовані, однак починати їх детальний аналіз не можна без акцентування уваги на тому, що в п. 19 ч. 1 ст. 3 КПК України перелік суб'єктів, які належать до сторони обвинувачення не містить співробітників оперативних підрозділів, хоча

законодавець і перелічує їх серед представників сторони обвинувачення в параграфі 2 глави 5 КПК України. Ми підтримуємо позицію науковців (Бойко О.П., Рогальська В.В.), які вбачають доцільність включення працівників оперативних підрозділів до представників сторони обвинувачення[5]. Свою позицію ми аргументуємо, тим, що законодавець по суті і так їх наділив повноваженнями здійснювати обвинувальну діяльність, адже, відповідно до ч. 2 ст. 41 КПК України «Під час виконання доручень слідчого, дізнавача, прокурора співробітник оперативного підрозділу користується повноваженнями слідчого», який вже віднесений до сторони обвинувачення[1]. Безперечно, дана норма не змінилася в КПК України навіть з введенням в Україні воєнного стану, однак дещо змінені повноваження слідчого при проведенні тих чи інших процесуальних дій або прийнятті процесуальних рішень.

Список використаних джерел:

1. Кримінальний процесуальний кодекс: Закон України в редакції від 11.12.2022 № 4651-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text>
2. Інструкція з організації діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, затверджена Наказом МВС України від 06.07.2017 р. №570. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0919-17#Text>
3. Положення про організацію діяльності підрозділів дізнання органів Національної поліції, затверджене Наказом МВС України від 20.05.2020 р. № 405. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0491-20#Text>.
4. Про прокуратуру: Закон України в редакції від 07.05.2022 №1697-VII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1697-18#Text>
5. Бойко О.П., Рогальська В.В. Взаємодія слідчих Національної поліції України з підрозділами карного розшуку на досудовому провадженні. Монографія. Дніпро. Видавець Біла К.О, 2018. 382 с.

Войтович Ірина Степанівна

ад'юнкт кафедри кримінального процесу та криміналістики факультету №1 Інститут з підготовки фахівців для підрозділів Національної поліції (Львівський державний університету внутрішніх справ)

ФОРМУВАННЯ ПІДСТАВ ПРОВАДЖЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ У КОНКРЕТНІЙ СЛІДЧІЙ СИТУАЦІЇ

Проведення слідчої (розшукової) дії включає в себе: 1) прийняття рішення про проведення слідчої (розшукової) дії; 2) організаційно-тактичне забезпечення (підготовка) слідчої (розшукової) дії; 3) робоча частина слідчої (розшукової) дії; 4) заключний етап.

У свою чергу прийняття рішення про проведення слідчої (розшукової) дії складається з встановлення її фактичної підстави, оцінки правового підґрунтя та формування процесуальної підстави слідчої (розшукової) дії (усного рішення, письмового клопотання перед слідчим суддею). Тим самим, прийняття рішення про проведення слідчої (розшукової) дії не є в повному розумінні слова першим